

obtinuerit a suo superiore facultatem absolventi a dictis casibus reservatis), in hisce rerum adjunctis :

Et 1. confessarius simplex etsi non delegatus, etiam præsente superiore, potest omnes directe absolvere in articulo ac periculo mortis; in eo enim, dicente Tridentino, *nulla est reservatio, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusvis peccatis et censuris absolvere possunt*. Unde si infirmus ab inferiori Sacerdote absolutus iterum convalescat, non amplius tenetur recurrere ad Superiorem, ut iterum absolvatur; cum tunc perinde se habeant peccata reservata, ac si reservata non essent. — Excipe si peccata illa habeant adnexam censuram: tunc si pœnitens convalescat, debet se præsentrare Superiori; idque præcipitur in jure, non quidem ut iterum absolvatur, quia jam a censuris et peccatis absolutus fuit; sed ut se ostendat absolutum, obedientem et paratum ad majorem pœnitentiam accipiendam, si Superiori videbitur: quod si pœnitens neglexerit, reincident in censuram¹.

2. Confessarius simplex directe potest absolvere illum extradiecesanum, qui ligatus sit peccatis in propria quidem Diœcesi reservatis, non autem reservatis in Diœcesi Confessarii. Reservatio enim directe afficit Confessarium, non pœnitentem: unde cum non sit ligata Confessarii jurisdictione, illa uti valet etiam in peregrinum ex universali consuetudine. Excipitur: — 1. ex Bulla *Superna* Clementis X, si pœnitens e sua in aliam migraret Diœcesim *in fraudem reservationis*, nempe (uti probabilius ac communius explicant Lugo, Roncaglia et Viva), si pœnitens eo unico fine principali proficiscatur, ut alibi facilius absolvatur, et proprii pastoris iudicium aufugiat²: tunc elusoria redditur lex; — 2. cum eodem Roncaglia et Wigandt (contra alios) si casus cognoscatur innotatus censura reservata; nam censura directe afficit pœnitentem ut pœna, quæ ideo eum ubique comitatur: unde

¹ C. Eos qui *de sent. exc.*, in 7; et *Decr. Greg.*, l. V, t. XXXIX, *De sent. exc.*, c. XIII.

Unde bene absolvi potest, si abcesserit ob aliquem honestum finem, v. g., negotii, Indulgentiæ lucrandæ; vel ut confiteatur cum minori incommodo; vel ut Confessarium incognitum aut prudentiorem inveniat, qui suæ tranquillitati melius consulat, etc. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 589.

simplex Confessarius non potest illum absolvere, cum in censuris reservatis nihil possit. Imo neque Episcopus qui non sit Ordinarius pœnitentis; quia Episcopi sunt independentes alii ab aliis, et unus non potest valide ingredi provinciam alterius quoad facultates et statuta propriæ Diœcesis.

3. Confessarius simplex potest absolvere pœnitentem illum, qui adire non potest Superiorem (neque per epistolam), vel alium qui hac facultate gaudet; si tamen causa urgeat, v. g., ut vitet scandalum vel infamiam, ut satisficiat præcepto paschali, aut si alias diutius perseverare debeat in mortali. Ita communiter Castropalaus, Concina, Coninchius, Elbel, Layman, Salmanticenses, Suarez, Vasquez, Wigandt, Viva: et hoc quidem, quamvis peccatum sit reservatum cum excommunicatione. Sane cum Tridentinum dicat reservationem esse *in ædificationem, non in destructionem*, necessitatis casum merito præsumitur Superiorem excepisse: idque confirmat Benedictus XIV, ut refert Panzuti. — Quia tamen Tridentinum declaravit Confessarios simplices *extra articulum mortis nihil posse in reservatis*; ideo dicendum in hoc tertio casu absolutionem non nisi *indirecte* tribui. Et proinde, cessante impedimento, teneri pœnitentem sic absolutum se præsentrare Superiori, ut etiam directe absolvatur¹.

117. Hæc generatim loquendo: ad Novariensem enim Diœcesim quod attinet, facultas absolventi ab omnibus casibus reservatis conceditur Vicariis, Pro-Vicariis foraneis; Parochis vero conceditur pro semper facultas absolventi a casu posito sub n. 5: pro ceteris casibus absque restrictione a Dominica *Passionis* usque ad Dominicam *In Albis*

¹ Sess. XIV, c. VII. V. Panzuti, *De pœnitentia*, n. 565. Tunc *indirecte* tribuitur absolutio, quando peccatum expresse non declaratur, vel si declaratur, in illud tamen Confessarius per se jurisdictionem non habet. Si pœnitens non habeat nisi reservata, nequit absolvi a supradicto confessario, nisi submittat clavibus Ecclesiæ peccatum aliquod saltem veniale vitæ præteritæ; secus nulla daretur Sacramenti materia. Est autem commune cum Gury, quod valide absolvitur qui bona fide accusat reservatum simplici confessario, aut illius sine culpa obliviscitur, si aliquod non reservatum peccatum clavibus subiciat, quia confessarius non caret potestate in peccata non reservata, quamvis reservata directe absolvere nequeat. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 585.

inclusive: ab omnibus item casibus facultas conceditur die quo Congregatio habetur, pro iis nempe Parochis vel Coadjutoribus titularibus, qui ad Confessiones tunc temporis audiendas fuerint deputati a Vicario vel Pro-Vicario foraneo. Ceteris vero Confessariis hæc in reservatis facultas conceditur absque limitatione: — 1. erga ægrotantes in Nosocomiis; degentes in Gynæceis, Collegiis, Carceribus et Monasteriis (si ad Monasteria patentes Litteræ extendantur); — 2. erga infirmos, qui domo exire nequeunt iudicio prudentum; — 3. erga sponso qui intra hebdomadam inituri sunt matrimonium; — 4. erga eos, qui aliunde bene dispositi, absque scandali aut gravis probri periculo absolute privari nequeunt iudicio prudentis Confessarii; — 5. erga eos, qui inculpate alicujus peccati reservati in Confessione obliti fuerint: vel bona fide illud confessi sint Sacerdoti, qui reservationem minime advertens eosdem sine facultate imprudenter absolverit; — 6. *erga eos, qui non minorem quinquennio confessionem emittunt ex quadam utilitatis vel necessitatis ratione: non vero eo tantum fine, ut a reservatis absolvantur*; — 7. *erga eos, qui tempore admissi criminis reservationem non affectate ignoraverint* (attamen qui facultatem confessiones excipiendi habent tantum per Litteras Patentes quæ confessariis tribui solent, nequeunt amplius eos absolvere qui quinquennale confessionem omittunt, vel reservationem ignorarunt; cum numeri 6 et 7 expuncti fuerint in illarum Litterarum renovatione jam ab anno 1845); — 8. erga illos, de quorum culpa Confessarius dubitat, num in reservatione comprehendatur; — 9. erga illos, qui confitentur tempore quadraginta Horarum, vel Missionis aut Exercitiorum Spiritualium octo saltem dies perdurantium, et intra illius Parœciæ fines: vel demum occurrentibus Festis Dedicationis ac Titularium Ecclesiæ parochialis, et eorum pervigiis¹.

In Encyclica autem *Quanta nos* 23 sept. 1853 (præfixa Calendario anni 1854) hæc insuper notantur:

1. Facultates Parochis concessæ quoad casus in Synodo reservatos extenduntur etiam ad Coadjutores titulares, ad Pro-Parochos et Vice-Coadjutores Ecclesiarum vacantium: et quidem ad totum tempus Paschale, etiamsi hoc fuerit a Superiore anticipatum vel ampliatur: quæ ampliatio etiam Parochis intelligitur data.

2. Facultas concessa pro Nosocomiis extenditur etiam in favore omnium Communitatum, quæ a Superiore vel Superioribus determinatis reguntur, dummodo tamen in earum Oratoriis vel ædibus confessione excipiantur.

¹ Pag. 57 et 151. — Si facultas alicui conceditur a reservatis absolventi, hodie ab Episcopo Novariensi fere semper excipiuntur casus 5 et 10.

3. Confessarii, licet semel tantum delegati ad absolvendum a reservatis sive casibus sive censuris, absolvere possunt penitentem, qui in eundem casum vel censuram relapsus sit, ipsa jam obtenta delegatione (non tamen exercita); et quamvis in petitione certus numerus fuerit expressus culparum aut censurarum. Item cessat reservatio, si absque nullius sibi propositæ fraudis vitio confessionem integram fecerit penitens Confessario opportunis facultatibus prædito, ab eoque absolva- tur; tametsi confessio illius culpa, ex quovis alio capite, invalida sit.

4. Hebdomada, qua licet sponso absolvere a reservatis, completitur spatium dierum septem supputando a die confessionis inclusive.

5. Nomine Dedicationis ac Titularium Ecclesiæ parochialis intelliguntur tantum Festa et anniversaria Dedicationis propriæ Ecclesiæ parochialis, ac titularis principalis Parœciæ: ac propterea hæc facultas non amplectitur omnes Dedicationes, quæ in quibusdam locis celebrantur; neque omnes Titulares, ubi plures coluntur. Quoties vero hæc Festa occurrunt feria secunda, facultas vigebit etiam sabbato et dominica præcedentibus.

118. *An penitens (quæres) confessus Superiori vel delegato a Superiore, si inculpate obliviscitur reservati possit postea de illo peccato a quovis Confessario directe absolvi, illud ei declarando?* Communissime affirmant cum Lugo et Sanchez; nam præsumitur, quod habens facultatem in reservata velit penitentem recte dispositum liberare ab omni vinculo peccatorum pro ejus posse; idque videtur confirmari illis verbis quæ absolutioni præmittuntur: *In quantum possum et tu indiges*, etc. Licet hæc sententia videatur probabilis, probabiliorem tamen censemus sententiam Sylvii, Navarri, Bonacinae et aliorum plurium, qui negant; ratio valde urgens est, quia ad auferendam reservationem requiritur, ut non tantum peccatum subjiciatur iudicio superioris, ita ut absterreantur penitentes; sed etiam ut convenientem ab eo medicinam ac penitentiam recipiant: excipe 1. cum Concina, si aliquibus indiciis rite præsumi possit, voluisse superiorem auferre omnem reservationem, v. g., si expresserit se velle penitentem liberare a quocumque tandem detineatur vinculo; 2. cum Suarez si penitens ad hunc finem adierit superiorem vel habentem facultatem, ut ab omnibus reservatis absolva- tur, et hanc suam intentionem illi manifestaverit; 3. si pe-

nitens confessus sit in Jubilæo; quia tunc pœnitens habet, ut possit absolvi a quocumque Confessario.

119. *An (addes) tollatur reservatio per Confessionem nullam factam Superiori, vel delegato a Superiore, in qua tamen declaratum fuit peccatum reservatum?* Si confessio pœnitentis est inculpabiliter nulla, uti si inculpabiliter erretur in absolutione, tunc tollitur reservatio ex communi ac probabiliori sententia; nam ex una parte Superior intendit actualiter et absolute pœnitentem liberare tam a peccato, quam a reservatione; ex alia pœnitens subiecit Superiori peccatum, et ab eo pœnitentiam recepit. Excipe casum Jubilæi, quia tunc ad auferendam reservationem positive requiritur Confessio valida.

Si vero confessio sit culpabiliter nulla seu sacrilega, negant alii valde probabiliter cum Concina et Roncaglia reservationem tolli; neque enim præsumentur superior velle ut pœnitens ex sua iniquitate commodum reportet, id est a reservatione liberetur. Alii vero cum Suarez, Viva, etc., adhuc tolli reservationem communius et non improbabiliter affirmant; quia aliud est finis confessionis, qui est remittere peccatum; aliud est finis principalis et directus reservationis, qui est subijcere peccatum Superiori vel delegato, ad pœnitentiam et redargutionem; qui si ex voluntate interpretativa nollent, tamen voluntate actuali jam reservationem auferunt. Excipe 1. si pœnitens non habeat animum vitandi reservatum, vel ejus pœnitentiam implendi; tunc nimis directe faceret contra ipsam reservationem; 2. si agatur de Jubilæo, quia facultas absolvendi reservata tunc conceditur ad finem, ut fideles Jubilæum lucrentur; non autem lucrarentur, si confessio esset sacrilega¹.

120. *Quomodo (dices) se gerere debet Confessarius audiens reservatum, si absolvendi careat facultate, nec casus urgeat?* Confessarius iste, statim audito peccato reservato, quin ultra pœnitentem audiatur, ipsum mittat ad facultatem habentem;

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 598. Ideo si ob sacrilegium non remittatur peccatum, tollitur utique reservatio: est autem per accidens quod hoc commodum reportet pœnitens.

neque se debet offerre ad licentiam postulandam, ne finis reservationis destruat, qui est tum ut difficultate absolutionis retrahantur homines a gravioribus peccatis, tum ut graviores morbi a peritioribus medicis curentur. Excipe nisi aliter suadeat charitas, ut ipse veniam petat a superiore: quo in casu reliqua audiat peccata ac implebit Confessionem, tum ut congrua remedia præscribat, tum ut videat, an alia habeat peccata reservata. Dein eum absolvendi facultatem sibi a Superiore comparabit: qua obtenta, Confessarius non utatur, quin prius pœnitenti patrati sceleris gravitatem ostendat et salutarem satisfactionem eidem imponat¹ (T).

121. *An (inquires) peregrinus peccans in aliena Diœcesi, ubi casus est reservatus cum censura, utramque incurrat?* Erit iste ligatus reservatione tantum, si ibi velit confiteri; cum reservatio afficiat Confessarium. Quoad censuram adnexam non videtur per se loquendo eam incurere; quia censura non potest ferri, nisi in subditos; et peregrini etsi constituantur subditi ratione Confessionis, non tamen tales constituuntur ratione censuræ incurrendæ².

122. Q. 7. *Quid de Confessario complicem suum absolvente?*

R. Absolvere complicem extra luxuriæ materiam non est invalidum, si adsint omnia requisita, nempe verus dolor in pœnitente et jurisdictio in Confessario; siquidem nulla est lex prohibens: imo neque illicitum, si absit omnis periculosa occasio. Diximus *extra luxuriæ materiam*; nam Benedictus XIV, Constitutione *Sacramentum*, declaravit Confessarium carere jurisdictione ad absolvendum complicem suum (sive masculinum sive feminam) in peccato contra sextum Decalogi præceptum; eumque incurere ipso facto excommunicationem Papæ reservatam, si illius confessionem excipere audeat et ipsum absolvere, excepto articulo mortis, et deficiente tunc quocumque alio Sacerdote, licet simplici (verba sunt Pontificis).

Attamen Pontifex, ut conscientiarum tranquillitati consu-

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 591. *Praxis*, n. 80.

² V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 584.

leret, ita hæc per subsequentem Constitutionem *Apostolici muneris* temperavit, ut tunc quoque alius Sacerdos deesse censetur, cum adest quidem; sed vocari nequit sine scandalo aut infamia. Quod si quis hoc incommodo non urgente, vel eo quidem urgente, sed de industria non antea impedito, *opportuna scilicet adhibendo media, unde fiat ut alteri cuivis Sacerdoti locus pateat illius confessionis absque nullius infamia vel scandalo audiendæ*, complex in articulo mortis absolvere audeat, valide quidem absolvat, ne quis illius culpa pereat; pœnam tamen incurrat in priori Constitutione statutam.

Nomine autem peccati turpis huc venit omne peccatum *externum, grave, certum et formale* contra sextum Decalogi præceptum, uti habet Benedictina Constitutio: — 1. *externum*; quia ad reservationem inducendam non sufficit sola culpa interior etiam gravis; — 2. *grave*, quia hic non comprehenduntur peccata inhonestatis venialia, sive talia sint ex parvitate materiæ, sive ex defectu advertentiæ aut consensus; cum nulla sit obligatio manifestandi venialia. Attamen sufficit, si sit solus obscenus tactus vel obscenum colloquium, modo ad mortale attingat (uti tenemus cum Griffinio, Giannardinio, Staidellio et pluribus doctis contra Amort, Ithurriaga et Scarpazza); tum quia verba generalia generaliter accipienda sunt; tum quia leges etiam pœnales sunt in sensu proprio et naturali interpretandæ. Porro hæc verba Bullæ: *In peccato turpi atque inhonesto contra sextum præceptum* in sensu naturali quæcumque peccata turpia sine dubio comprehendunt; — 3. *certum*, quia juxta communem sententiam non censentur Superiores reservare peccata dubia, nisi expresse declarent. — 4. *formale*, id est ut ex utraque parte complicitas sit mortalis et externata: unde non haberetur ista externa complicitas, puta si quis vi turpiter Confessarium tetigerit renuentem, esto forsitan quod hic interne consenserit. Nihil tamen refert, si Confessarius uti complex non sit in Confessione a pœnitente cognitus, si verificetur se complicem vere esse, et Confessarius illum talem esse sciat, et audeat absolvere.

Hic autem notamus, quod si complex de peccato turpi

fuit jampridem ab alio Confessario valide absolutus, et illud nunc iterum confiteatur Confessario complici uti materiam sufficientem, sed non necessariam, absolutio valet, si aliunde cetera necessaria non desint; cessat enim omnino in hoc casu indispositionis suspicio, ob quam Pontifex videtur jurisdictionem Confessario abstulisse¹. — Si vero nondum fuerit de eo peccato valide absolutus, absolutio certe irrita est etiam quoad alia peccata; cum aut omnia aut nullum remittat oportet. Idque inferimus ex Bulla: *Atque ideo absolutio nulla atque irrita omnino est (U)*.

COROLLARIUM. — *De Monialium Confessario.*

123. Q. *Quid notandum circa Confessarium Monialium?*

R. Hæc præcipue notanda: — 1. omnes Confessarii, ut valide Moniales confiteantur, indigent speciali electione et approbatione Episcopi loci, etiam pro Confessione venialium: ita S. C. C. Si vero agatur de Monialibus exemptis, tunc Confessarii præsentantur a propriis Superioribus, sed adhuc debent ab Episcopo de necessitate approbari; et approbatus pro Monialibus unius Monasterii non censetur approbatus pro Monialibus alterius Monasterii. Ita Bulla Gregorii XV *Inscrutabili* anno 1625, Clementis X, *Superna* 1670, Benedicti XIII *Pastoralis* 1726, tandem Benedicti XIV *Pastoralis curæ* 5 aug. 1748, quia omnia in hac re constituta de veris monialibus cum clausura, vult esse intelligenda etiam de illis qui clausuram non habent, itemque de omnibus mulierum puellarumque communitatibus; — 2. generatim unus duntaxat pro singulis monasteriis confessarius deputandus, in quo sit ætatis maturitas, morum integritas et prudentiæ lumen². Post autem elap-

¹ Verum, si quis pudor maneat in Sacerdote, qui miseranda fragilitate peccatum turpe cum alio pataverit etsi jam remissum, si quis honor Sacramento debitus, nunquam in posterum complicitis Confessionem excipiet. Insuper periculum novi lapsus, aut saltem gravis tentationis in directione talis pœnitentis facile subire potest. Avertendi igitur sunt fideles quoad fieri potest, ne unquam in posterum, secluso necessitatis casu, illum adeant Confessarium, a quo semel sollicitati fuerint. — V. Benedictus XIV, *De Syn. Dicec.*, l. IX, c. xiv. — Gousset, *Théol. Mor.* — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 555. — Ferraris, *vº Confessarius*.

² Ex pluribus decretis S. C. C. nequeunt deputari Vicarii generales, quia moniales de ipsis non confiderent; neque Pœnitentiarum, Parochi aut Regulares, nisi Episcopi justis de causis expedire censuerint, nec eorum of-

sum triennium ab officio suspenditur, nisi confirmationem obtinuerit a Congregatione Episcoporum et Regularium, ut declaravit S. C. C. 4 maii 1696. Advertunt tamen non pauci posse Episcopos sinere, ut ultra triennium in munere adhuc perduret, si Sacerdotibus idonei deficient; — 3. bis vel ter in anno assignentur Confessarii extraordinarii; et Moniales omnes teneantur ad extraordinarios accedere vel pro confessione facienda, vel pro accipiendis salutaribus monitis, ut etiam Tridentinum ait¹. Insuper Monialibus facultatem fecit ad Pœnitentiarium recurrendi, si extraordinarios Episcopus non adsignet. Monet quoque, ut episcopus in hac ipsa re se facilem exhibeat, si Monialis aliqua extraordinarium petat. Est etiam concedendus a superiori extraordinarius moniali quæ illum exoptulat, si graviter ægrotet; si experiatur ingentem repugnantiam in confitendo confessario ordinario; si tandem adsit vera ratio spiritualis consolationis et profectus; — 4. quo tempore extraordinarius officio suo fungitur, *confessor Ordinarius* (ait Benedictus XIV confirmando plures Synodales constitutiones et edictum Clementis XI) *nullum ipsi impedimentum afferre audeat multoque minus præsumat per id temporis alicujus monialis sive superiorissæ, sive novitiæ, sive converseæ, neque demum alterius cujuscumque personæ intra septa monasterii aut piæ domus commorantis sacramentalem confessionem audire*; et episcopi invigilare debent contravenientes pœnis coercendo. Attamen et ipse extraordinarius, semel officio suo impleto, ulterius ad monasterium accedere non debet, neque sub ullo prætextu commercium continuare, sub pœnis latis in clausuram violantes; — 5. confessionalia debent amoveri a locis occultis: et ita constitui, ut evitetur omnis aspectus Confessarii et Monialis. Ita iterum S. Concilii Congregatio (V).

Hic etiam præ oculis habendum, quod præscribit Conventus Episcoporum Vercellensis 18 nov. 1849: *Quum nonnullæ ex Monialibus quæ in stricta clausura non degunt extra Monasterium aut puellarum scholis, aut infirmorum in nosocomiis servitio incumbant, quocumque illæ nomine donentur Monialium, aut Sororum, discernunt Præsules neminem Confessariorum, etsi sit in Diœcesi probatus, ipsorum confessiones excipere debere, nisi ad id fuerit speciatim ab Episcopo deputatus.*

ficia detrimentum caperent. — V. Bouix, *De jure regularium*, pars V, sec. v, c. II. — Ferraris, *vº Monialis approbatio*, art. 5. *Capellanus Monialium, Confessarius*, art. 4.

¹ Sess. xxv, c. x, *De regul.* — Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, nn. 576, 602.

Art. III. — De Confessarii dotibus et officiis.

124. Q. Quænam sunt dotes Confessarii?

R. Omnes Confessarii dotes eo respiciunt, ut recte exerceat quadruplex munus quo præditus est, nempe patris, medici, doctoris et judicis. Pater est Confessarius; sit ergo charitate plenus, ut animos erigat pœnitentium. Medicus est; malis ergo congruo remedio occurrat, ne contingat inopportune mereri. Doctor est; custodiat ergo scientiam ac prudentia et exemplo præfulgeat, ne cæcus cæcis ducatum præstet. Judex est; causæ igitur momenta fideliter cognoscat et fortis sit, ut jus legitimum dicat. Huic etiam venit modus, tempus, locus atque habitus, quo Confessarius debet Confessiones excipere, ut rite suo munere fungatur¹: qua in re habet S. R. C. 29 aug. 1628: *Potest episcopus cogere sacerdotes sæculares, ut audiant confessiones cum cotta et stola (violacea), et regulares cum stola tantum.* Nunc de præcipuis hisce versiculis comprehensis (X).

*Sit pius et fortis, patiens et amore repletus,
Sit doctus Confessor, prudens atque fidelis.*

§ I. — De pietate, fortitudine, patientia, charitate et scientia.

125. Q. 1. Quid de Confessarii pietate?

R. Confessarii pietatem sic describit D. Carolus (*Instru-*

¹ V. Synodus Novariensis ubi hæc omnia traduntur, pag. 119 et 120. — Audisio, *Lezioni di eloquenza*, par. II^a, lez. xv. Hic duo notamus cum Carreno (Esame xvii): « 1º On doit entendre les confessions (quoad potest) non debout, mais assis, parce qu'il est de la dignité du ministre de Jésus-Christ de siéger et non de se tenir debout (Conc. Prov., vi, c. vii); 2º il faut réfléchir sur l'inconvénient qu'il y aurait à entendre les confessions dans une pièce éloignée de l'habitation curiale, parce qu'il peut n'y avoir pas toujours en cela sécurité parfaite pour le confesseur, surtout s'il s'agit de pœnitents étrangers ou d'une conduite suspecte: on a vu des cas où cela était dangereux. »

ctione Confessariorum): Confessarius ita sancte vivere studeat, ut poenitentes non verbis solum, sed exemplis quoque ad virtutum officia erudire possit, neque ejus dicta a factis ullo modo dissentiant. Hoc necessarium est tum ad Dei gloriam promovendam; tum ad se ipsum a peccatorum occasione custodiendum; tum ad proximos utiliter dirigendos. Habeantur boni Confessarii (ad rem aiebat Pius V), et cito habebitur omnium Christianorum omnimoda reformatio.

Cum vero dicimus Confessarii pietatem, non intelligimus solam habitalem et negativam, quæ consistit in nihil mali peragendo, vel in simplici statu gratiæ (sine qua tot gravia peccata confessarius patret, quot poenitentes absolveret); sed vere positivam, quæ consistit in agendo bono positive et ex animo, ut sic fideles sibi persuasum habeant se tutam sequi viam, cum eam et sequantur eorum Directores. *Has tamen partes*, ait Alphonsus noster, *nunquam assequetur Confessarius ille, cui oratio non est persamiliaris, et meditatio quotidiana; etenim alia via lucem et gratias huic tanto numeri... necessarias obtinere nemo potest.* Studeat præsertim, ut devotionem erga Sanctissimum Christi Cor in se et poenitentibus foveat; sic enim expresse allocutus est Christus ipse venerabilem Alacoque: *Quicumque cor meum coluerint et late colendum curaverint mira potentur arte ipsorum peccatorum corda vel durissima emolliendi*¹.

126. Q. 2. Quid de Confessarii fortitudine, patientia ac charitate?

R. ad 1.: Confessarii fortitudo in eo consistit, ut ipse, abjecto et conculcato quolibet humano respectu, dicat cui-cumque poenitenti, si opus est etiam Regi, cum Præcursore: *non licet tibi*, memor quod agit causam Dei et animarum. Unde docent unanimiter, si nolit a fortitudine excidere Confessarius, ne plausus sibi nobilium et matronarum exquirat; ne existimationem in populo, aut poenitentium copiam atque frequentiam appetat; ne munera a poenitentibus sibi oblata recipiat, quia *munera excæcânt oculos sapientum*².

R. ad 2.: Patientia est Confessario necessaria, et maxime

¹ De devotione SS. Cordis Jesu et Mariæ mira Galliffet, Doureville, Bau-drand, Liguori, Borgo, Fumel. It. Opus Sui SS. Cuori di Gesù e Maria. Roma, 1849. It. Franco, *Della divozione al Cuore Santissimo di Gesù, e delle sue eccellenze*. Torino; Speirani, 1860. — V. Stapf, § 595.

Deuter. xiv. — V. Careno, *Delle regole*, ccc. Es. xvi.

cum quibusdam fastidiosis poenitentibus, timidis, scrupulosis, rudibus, inurbanis, in narratione prolixis et recidivis, si eos lucrari velit. Impatiens omnia præcipitat, animabus est offendiculo, et exercite ostendit potius velle ab officio se liberare, quam illud recte implere. Hinc illud: *Væ his, qui perdidērunt sustinentiam*¹! E contrario qui patienter audit ac sustinet, dominatur sibi, nullo fastidio movetur ac salutare opus perficit, adeo verum est, quod *patientia opus perfectum habet*².

R. ad 3.: Confessarius viscera charitatis induet, si meminerit cujus vices gerit; vocat enim D. Ambrosius Confessarios *vicarios amoris Christi*. 1. Igitur Confessarius charitatem magnam præ se ferat in omnes benigne excipiendo sive pauperes sive divites; siquidem nulla apud Deum est acceptio personarum³; — 2. majorem charitatem ostendat in poenitentem audiendo: caveat, ne se exhibeat impatientem, aut appareat admiratione percelli de peccatis quæ narrantur. Unde Apostolus: *Fratres, et si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis hujusmodi instruite in spiritu lenitatis; considerans teipsum, ne et tu teneris*⁴; — 3. maximam habeat charitatem in bene disponendo poenitentem, efficiendo ut percipiat gravitatem peccatorum, ac miseriam sui status: « J'ai vraiment horreur, aiebat S. Alphonsus⁵, de la conduite de certains confesseurs qui, sans chercher à éclairer ou à émouvoir leur pénitent, le chassent impitoyablement avec ce mot: *Je ne puis vous absoudre*. N'est-ce pas comme si l'on disait à un aveugle: *Marche et tombe dans le précipice?* » — 4. studium impensæ charitatis huc demum insumat, in adjuvando (si necesse sit) poenitentem ad doloris actum efformandum. Et si dispositus sit, opportunis correctionibus adhibitis, remediis suppeditatis, ac data congruente satisfactione, eum absolvat. Quod si sit differenda absolutio,

¹ Eccl. ii. V. Stapf, § 622. Unde aiebat expertus quidam: « Ceux qui veulent obtenir vingt-cinq degrés de science et cinquante de prudence, doivent en demander cent de patience.

² Jac. i. — V. Liguori, *Praxis Confessariorum*.

³ Deuter. i. — ⁴ Gal. vi.

⁵ V. Tannoja, in ejus *Vita*, l. III, c. xxx. — Liguori, *Praxis Confessar.*

eum dulcibus verbis dimittat assignans diem, quo regredi debeat¹ (Y).

127. Q. 3. *An in Confessario requiratur scientia?*

R. Ut Confessarius recte ac utiliter ministerium suum exerceat, requiritur in eo scientia; si enim est iudex, oportet ut cognoscat quousque ejus extendatur potestas; si medicus, diversas infirmitates, atque remediorum species scire debet; si doctor, quæ danda consilia; si minister, quomodo honor ac valor Sacramenti curandus. Graviter ergo peccant et in statu damnationis sunt tum illi Confessarii, qui sine sufficienti scientia huic ministerio se ingerunt; tum illi Superiores, qui tales Confessarios sine necessitate constituunt vel tolerant: contra utrosque sic merito exclamatur: *Væ vobis duces cæci*!²

Qua in re toto errant cælo qui non erubescunt asserere, quod pro addiscenda Theologia Morali sufficiat vel tenere principia generalia, vel percurrere aliquam summulam ex tot iis, quæ in tantæ facultatis dedecus et præjudicium circumferuntur. Nemo ignorat Moralem Theologiam et valde necessariam esse Reipublicæ christianæ, cum ab ea pendeat bonum regimen animarum; et esse valde extensam ac difficilem, tum quia respicit notitiam saltem generalem aliarum scientiarum, officiorum et artium; tum quia tot diversas materias complectitur; tum quia magna ex parte constat tot legibus positivis, quæ sine gravi studio addisci nequeunt; tum demum quia innumeræ contingunt casuum circumstantiæ, ex quibus resolutionum pendet variatio, nam ex circumstantiarum diversitate diversa applicanda sunt principia.

Ex quo patet hoc studium nunquam intermittere debere; cum ex tot rebus inter se disparibus constet, multa quamvis memoriæ commissa, quia rarius contingunt, temporis progressu facile e mente dilabuntur: *Et tale est ingenium nostrum, ut*

¹ « Hæc est via (concludit S. Alphonsus), qua peccatores salvi fieri possunt, nempe cum eis agere quanta maxima fieri potest charitate. Alioquin si ipsi in Confessarium incident qui cum eis inclementer agat, a Confessione horrebunt, confiteri negligent et effrenate in perditionem ibunt. » *Op. Mor.*, l. VI, n. 608; *Praxis*, nn. 3 et seqq.

² *Matth. xxiii. V. Benedictus XIV, Notificatione xxxii. — Liguori, Op. Mor.*, l. VI, n. 627, *Praxis Confessar.*, n. 17.

torpescat, si usus destituerit lectionis, ait Augustinus¹. Hanc autem necessariam scientiam usus et experientia non supplet, sed juvant tantummodo.

Sed (inquires) quantanam requiritur in Confessario scientia?

R. *Optandum sane esset* (ait Encyclica Apostolica constitutio Benedictus XIV), *ut quilibet confessarius ea polleret scientia, quam eminentem appellant; verum cum hæc dos paucorum sit, necesse omnino est, ut competenti saltem scientia sit instructus*. Erit autem ista scientia competens in Confessario, si prudens iudicium ipse ferre possit in hoc foro; *iudiciaria enim potestas hoc exigit, ut quod debet iudicare, discernat*². Debet ergo scire: 1. quæ peccata mortalia et venialia saltem ex genere suo: et species et circumstantias peccatorum necessario explicandas; 2. quæ spectant ad restitutionem honorum spiritualium, et temporalium; 3. casus reservatos: item excommunicationes, censuras et irregularitates saltem communiore; 4. matrimonii impedimenta et communes statuum obligationes; 5. quæ in pœnitente dispositiones, et quæ remedia peccatis opportuna.

Ceterum pro praxi speciatim animadvertere juvat: — 1. sufficit, si Confessarius prædictas res ita mediocriter sciat, ut saltem bene intelligat quæ frequentius contingunt (quæ tamen pauca non sunt), et de aliis sciat dubitare; nam per dubitationem suspendit iudicium et veritatem inquit: *Scientia summa non requiritur* (inquit Lacroix): *Imo per accidens sæpe est minus utilis, quam mediocris conjuncta cum naturali iudicio et praxi. Qui enim ita subtiliter omnia vo-*

¹ *Quæst. cxx, ex utroq. mix.* Quod quidem si valet de studiosis et ætate provecis, quid erit de illis qui dum viget ætas, dum nondum canis spargitur caput, antequam subeant morbi tristisque senectus, occupationes fastidiunt, novis semper solatiis student, studiosos vexant, perturbant, ut ignaviæ socios habeant; vel ita leviter doctrinæ attendant, ut vix uno vel altero die permaneant in iis quæ didicerunt, quasi nempe agatur scientia supervacanea, ad nostram populorumque salutem minime conducente? — V. Dubois, *Pratique du zèle ecclésiastique*, nn. 96 et seqq.

² Cap. 1, *De pœnit.*, d. 6, § 3. — V. Liguori, *Operette varie*: domande che possono farsi ai Sacerdoti che vogliono prendere la Confessione: vid. App. III, in fine hujusce voluminis.

ant revocare ad apices theologicos, sæpe seipso et alios implicat scrupulis aliisque difficultatibus; — 2. non semper eadem scientia in omnibus requiritur; sed major vel minor pro diversitate locorum et pœnitentium: sic major requiritur pro audiendis Confessionibus in urbe, quam in pagis: major pro audiendis Episcopis, Sacerdotibus et Clericis, quam laicis et agricolis; — 3. in dubiis magis implicatis non solum sunt consulendi alii viri docti et majoris experientiæ, debita venia; sed maxime Episcopus est audiendus, si tempus suppetat, ut securius procedatur.

128. *An (quæres) præter scientiam Theologiæ moralis necessaria sit scientia Theologiæ asceticæ ac mysticæ? — R. Asceticæ nomine hic intelligimus illam Theologiæ partem sane præstantem, quæ regulas suppeditat perducendi animas ad perfectionem per vias ordinarias: quæ quidem non in sola extirpatione vitiorum, sed etiam in virtutum exercitio consistunt. Nomine vero Theologiæ mysticæ intelligimus scientiam, quæ de spirituali contemplatione agit, quæ nempe dirigit pœnitentes circa dona supernaturalia, extraordinaria ac quasi mysteriosa (ex quo nomen mysticæ), quibus aliquando a Deo donantur animæ nonnullæ.*

Hoc posito, dicimus:

1. Non est dubitandum, quod Confessarius *asceticam* callere debeat: si enim est *medicus*, non solum debet cognoscere remedia pro sanandis morbis, sed etiam artes, quibus salus recuperata conservetur; si *pater*, non solum debet a filiis omne præjudicium removere, sed etiam omne bonum iisdem procurare. Hæc autem non consequetur; nisi aliquam etiam asceticæ scientiam habuerit: gravissimam sane daturus erit rationem Confessarius, qui animas sublimioris virtutis capaces negligit.

2. Quod pertinet ad *mysticam* sunt qui illam ejusdemque tractatores, licet doctissimos, rident passim, aliquo modo accedentes ad Protestantes inter quos vix credibile est quot injuriis mysticam ac mysticos persecutus sit Moshemius, ut refert Bergier. Verum nedum spernenda, imo tanquam utilis et necessaria hæc scientia habenda est; nam cum dentur animæ illis mysteriosis donis a Deo donatæ, requiritur in Confessario (aliquis saltem) circa eadem scientia, ut erga pœnitentes suos etiam in his magistri doctoris et patris officio fungatur (Z).

129. Q. 4. *An aliquando excusetur Confessarius minus idoneus?*

R. Excusatur Confessarius minus idoneus, si tamen satis idoneus, et adsit necessitas, quando nempe pœnitens aliter carere diu deberet Confessione, uti contingere solet in parvis oppidis, in triremibus, etc. Tunc est commune, quod si haberi nequeunt Sacerdotes valde docti, possunt deputari etiam minus docti, modo semper admoneantur de gravissima obligatione, qua tenentur, assidue studendi.

Quid de Confessione acta penes Confessarium ignarum? Vel bona fide eam egit pœnitens, si nempe nesciebat talem esse Confessarium: vel fide mala, si scienter ad Confessarium ignarum accessit. Si 1. Confessio probabilissime valida est, quia defectus scientiæ non tollit jurisdictionem, et vix contingere posse videtur, ut absolutio nulla sit hujus defectu; nam supposita materia legitima ac jurisdictione, aiunt communiter ex parte ministri satis esse quoad validitatem, ut peccata sub generali notione offensæ Dei cognoscat. Attamen si agatur de difficili aliquo casu, ut securius incedat pœnitens, præstat ut illum docto iterum manifestet. Si 2, pœnitens mortaliter peccat ac sacrilegus efficitur; quia scienter cooperatur peccato Confessarii, et malæ administrationi Sacramenti¹.

§ II. — De Confessarii prudentia.

130. Q. 1. *An prudentia Confessario necessaria sit?*

R. Prudentia aliarum virtutum oculus est, quatenus omnes illuminat, dirigit ac perficit. Hanc Confessariis necessariam esse satis declarat Lateranense IV: *Sacerdos autem sit discretus et cautus, ut more periti medici superinfundat vinum et oleum vulneribus sauciati; diligenter inquirens et peccatoris circumstantias et peccati, quibus prudenter intelligat quale debeat ei præbere consilium, et cujusmodi remedium adhibere².* Confessarius autem prudentia maxime indiget in opinionones eligendo, in pœnitentem disponendo, corrigendo,

¹ V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 626; et nn. 499 et 500.

² *Decr. Greg.*, l. V, t. XXXVIII. *De pœn. et remiss.*, c. XII, *omnis*.

docendo ac interrogando, habita ratione indolis, status ac conditionis ipsius pœnitentis (AA).

131. *An (quæres) melius sit Confessario uti sententiis rigidioribus, an benignioribus?* R. Si pœnitens ostendat se paratum ad sequendum quod est tutius, per se loquendo, tenetur Confessarius eum dirigere juxta sententias tutiores, etsi rigidiores appareant; cum id sit majoris perfectionis et meriti. Dicimus *per se loquendo*; quia aliquando nedum id sit tutius, imo contingit esse pluribus pœnitentibus periculosius, quia supra modum gravati exterritiunt totum pondus projiciendo: iccirco ad prudentiam Confessarii spectabit id attente pendere.

Quod si non ita pœnitens paratum se sentiat, tunc ad sententias benigniores recurrere debet Confessarius¹, cum hac advertentia: ut caute inter sententias benigniores distinguantur illæ, quæ et speculative et in praxi vere probabiles sunt et pœnitentem inducunt ad vitandum peccatum, ab illis quæ licet speculative videantur probabiles; tamen in praxi sunt valde periculose, et pœnitentem potius inducunt ad peccatum, uti sunt in materia contra sextum quædam opiniones de tactibus et osculis, quædam affectuunculæ cor nimium occupantes, item aliæ in materia simoniæ atque justitiæ. Has Confessarius non debet sustinere in suo pœnitente, cum ad peccatum trahant; illas vero permittere, cum in illis sententiis nullum inveniatur periculum: nam homines ordinarie suavitate magis, quam severitate devinciuntur². En quo sensu benignum potius volumus Confessarium.

132. Q. 2. *An Confessarius debeat pœnitentem ignorantem monere?*

R. Vel pœnitens obligationes suas ignorat ex ignorantia vincibili et mortaliter culpabili; vel ex ignorantia invincibili et inculpabili. Si 1, Confessarius tenetur eum admonere: alias nec Sacramento, nec pœnitenti consulere, cum hic sit plane indispositus. Si 2, adhuc obligatio viget correctionis casu,

¹ Etiam in dubio, an pœnitens sit paratus ad rigidiora, benigne agendum. Hinc Tridentinum (sess. XIII, c. 1, de R.): *Sæpe plus erga corrigendos agit benevolentia, quam austeritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus charitas, quam potestas.*

² V. Binet, *Quel est le meilleur gouvernement?* Hunc italicè eleganter reddidit P. Bresciani e S. J. — It. Opus a Pio VI commendatum, *La lega della Teologia moderna colla Filosofia ai danni della Chiesa di Gesù Cristo svelata*, ecc. Novara, tipog. Miglio, 1831, p. 41 et seqq. — V. Liguori, *Praxis*, n. 114; *Op. Mor.*, l. VI, n. 605.

quo fructus speretur; tenetur enim Confessarius bono sui pœnitentis consulere ipsum de suis omnibus obligationibus instruendo; cum etiam sit doctor.

Quod si ex monitione fructus certo non speretur, communis ac vera sententia (quam tuentur Anacletus, Antoine, Coninchius, Habert, Lugo, Palaus, Roncaglia, Salmanticenses, Sanchez, Sporer, Suarez aliique innumeri contra paucos) docet Confessarium per se loquendo teneri monitionem omittere et pœnitentem relinquere in sua bona fide. *Mallet aliquando*, inquit S. Bernardus, *tacuisse et dissimulasse, quod agi perperam deprehendi, quam ad tantam reprehendisse perniciem*¹. Ipsa ratio clamat de duobus malis minus esse permittendum, ut evitetur majus: imo in nostro casu non permitteretur malum formale, sed materiale tantum, quod proprie malum non est, neque Deum offendet. Hinc si Confessarius noverit pœnitentem invalide contraxisse matrimonium ob aliquod impedimentum occultum, et periculum sit infamiæ, scandali, aut incontinentiæ si nullitatem manifestet, debet illum relinquere in bona fide, donec obtineatur dispensatio. Item omittenda est monitio de restitutione facienda, si Confessarius prævideat quod pœnitens qui est in bona fide, non parebit.

Diximus *si fructus certo non speretur*; si enim dubium est an monitio sit profutura, necne, Confessarius debet pensare gradum timoris et spei, et eligere quod judicat præponderare, Dubio autem perseverante, monitio videtur omittenda, nam mala formalia potius evitanda sunt, quam materialia².

Diximus *per se loquendo*; nam monitio facienda est a confessario, etsi non speretur fructus:

1. Quando ea ommissa, damnum redundaret in bonum com-

¹ Serm. XLII, *In Cantica*. Et quamvis ipse Confessarius sit doctor; non ideo tamen semper veritatem aperire debet, sed, ut loquitur Angelicus (2, 2, q. 45, a. 7), *secundum congruentiam temporis et personarum*. Et sic respondetur illis qui assertionem nostram dumtaxat extra Confessionem admittunt. — V. Liguori, *Op. Mor.*, l. VI, n. 610; *Praxis*, n. 8.

² Ipse Concina de correctione fraterna docet in dubio, an profutura sit an nocitura, eam omitti debere; quia dubius imprudenter operationi morali manum admovent.